

In de beste families

EGMOND

Sommige Eindhovense families zijn nauw verbonden met de historie van de stad. Maar de huidige generatie is uitgezwermd en de verhalen van vroeger dreigen verloren te gaan. Vandaag: de familie Egmond, die gitaren maakte voor de rock- en beatgeneratie.

Tekst: Hetty van Rooij | Foto's: Jeroen Broekmans, privécollectie

Joep Egmond

George Harrison met zijn Egmond Toledo 105/0

Het is een vertederend kiekje uit 1956: George Harrison voor een bloemetjesgordijn, poserend met zijn eerste gitaar. Op zijn dertiende verjaardag gekregen van zijn vader, die daar eigenlijk geen geld voor had, en dus het goedkoopste instrument kocht dat hij kon vinden. „Een rotting”, zou Harrison later zeggen.

Harrisons' eerste gitaar staat inmiddels in het Beatles Museum in Liverpool en heeft een geschatte waarde van rond één miljoen euro. Het 'rotting' komt uit Brabant en is, om precies te zijn, een Toledo 105/0 uit de toenmalige Egmond-gitarenfabriek in Waalre. Is dat de beroemdste – of de kostbaarste – Egmond ooit?

Joep Egmond, kleinzoon van Uilke Egmond met wie het allemaal begon, moet daar een beetje om lachen. Hij vertelt met smaak over Queen-gitarist Brian May, die op zijn zevende verjaardag een Toledo kreeg die hij tot de dag van vandaag koestert. Over Roy Orbison en Paul McCartney, die in de beginjaren van de Beatles speelde op een Egmond met pianosnaren. Over Indo-rockers als de fameuze Tielman Brothers, over Peter Koelewijn die het merk tot 1964 trouw bleef. „Trini Lopez en Peter Koelewijn zijn allebei nog zogenaamde 'endorsers' geweest. Ze kregen van Egmond een dikke jazzgitaar cadeau en moesten er dan voor zorgen dat ze daar zo vaak mogelijk op de foto kwamen.” Vanaf midden jaren vijftig tot diep in de jaren zestig waren de goedkope gitaren niet aan te slepen. In iedere garage repeteerde wel een rock- of beatbandje, maar een Amerikaanse

Gibson-gitaar was tien keer zo duur als een Egmond, en dus totaal onbereikbaar. Concurrentie uit het verre oosten bestond nog niet. Joep Egmond: „Er was in West-Europa ruimte voor goedkope massaproductie en Egmond werd de grootste. In 1960 werkten er meer dan tachtig mensen in de fabriek en kwamen er tweeduizend gitaren per week van de band. Tachtig procent ging naar het buitenland, vooral naar de Verenigde Staten.”

Het begon allemaal als een wat uit de hand gelopen hobby. Uilke Egmond, Joeps grootvader die werd geboren in 1879, was stationschef in Valkenswaard, en een uitstekend amateur-violist. Na zijn 55e vulde hij zijn bescheiden pensioentje aan met het geven van vioollessen. Dat leidde tot wat handel in muziekinstrumenten. In 1932 opende hij Musica, een bescheiden winkeltje dat ergens in de Tweede Wereldoorlog verhuisde naar de hoek van de Wal en de Kerkstraat.

Uilkes oudste zoon Gerard, eerste stuurman op de Holland-Amerikalijn, raakte in de crisis zijn baan kwijt. Hij kwam bij zijn vader in de zaak. De drie andere zoons volgden later. Dochter Annie was onderwijzeres. Zij had geen belangstelling voor wat inmiddels een familiebedrijf was geworden. Joep Egmond: „Het ging best goed, zij het

De muzikanten stonden bij wijze van spreken in de rij voor de winkel als er een nieuw model van de band liep.

aanvankelijk op heel bescheiden schaal. Een viool was voor de oorlog een enorm populair instrument, dat kun je je nauwelijks meer voorstellen. Maar het was crisis, er ontstond een tekort aan instrumenten omdat bedrijven over de kop gingen, en er moest bij Egmond brood op de plank. Vanaf 1935 zijn ze mondjesmaat zelf gaan bouwen, eerst in een schuurtje in de Gestelsestraat en later in de Frankrijkstraat. Geen violen, dat was waarschijnlijk te ingewikkeld, maar Spaanse en Hawaiian gitaren. De productie lag in 1940 nog op één in de week. In de oorlog zijn

ze ook nog piano's gaan reviseren, alles om de boel maar aan de gang te houden. Het waren inventieve gasten.”

Vader Uilke trok zich na de oorlog langzamerhand terug, en de vier broers Egmond ontwikkelden een stormvaste taakverdeling. Gerard was de oudste en schrok er niet voor terug om 'president-directeur-generaal' op zijn deur te zetten. Piet was de nauwgezette accountant, Dick ging over de productie, en Joeps vader Jaap, in het bezit van een HTS-diploma, hield zich bezig met elektronica en ontwerpen. Het bedrijf verhuisde van Eindhoven naar Aalst, waar het fabriekje tot de grond afbrandde op een moment toen het daar al wat krap begon te worden. Op 2 november 1960, een jaar na de dood van Uilke, vond de officiële opening plaats van 'N.V. Muziekinstrumentenfabriek Egmond v.h.Musica' aan de Randweg in Best. Vanaf dat moment was er echt sprake van massaproductie. Joep Egmond: „De muzikanten stonden bij wijze van spreken in de rij voor de winkel als er een nieuw model van de band liep. Egmond-gitaren waren beschikbaar, betaalbaar, en ze voldeden aan de eisen die muzikanten toen stelden. Als ik er nu één vasthoud, denk ik wel eens: hoe hebben die jongens daar op kunnen spelen? Je praat over een hele andere tijd.”

Het ging lang goed tussen de vier broers, maar in de jaren zeventig waren de gloriejaren voorbij en begon het onvermijdelijk te wringen. Joep Egmond: „Het was een kluwen van familieleden geworden, met nog een neefje hier en een nichtje daar, dat moest dus wel een keer fout gaan”. Broer Jaap zag geen heil

meer in de massaproductie en besloot tot een aandelenruil: zijn broers werden eigenaars van de fabriek, hij kreeg de Musica-winkel in Eindhoven. Dat was goed gezien, want de fabriek in Best ging langzaam ten onder. Jaaps zoon Joep: „De kwaliteit bleef laag, al maakte Egmond ook duurdere modellen en jazzgitaren. Dat begon zich te wreken. Iedereen wilde een mooi Amerikaans instrument en de goedkope lesgitaartjes kwamen voor een spotprijs uit Japan. Daar viel niet meer tegenop te concurreren. Er is nog een soort doorstart geprobeerd, de Amerikaanse gitaar-

producent Martin is zelfs nog langs geweest om te kijken of ze de zaak wilden overnemen, maar de kwaliteit lag ook voor hen te laag. Het feestje was voorbij. In 1978 ging de deur dicht.”

Gerard, de oudste, was toen al overleden. De drie resterende broers hebben jaren niet meer met elkaar gepraat, maar volgens Joep is er nooit sprake geweest van een vete of van echte ruzie. „Ik denk dat ze elkaar niet zo veel meer te vertellen hadden. Iedereen moest door, dus ze hebben elkaar op een gegeven moment wel weer gevonden. Ze zijn trouw naar elkaars begrafenissen gegaan.”

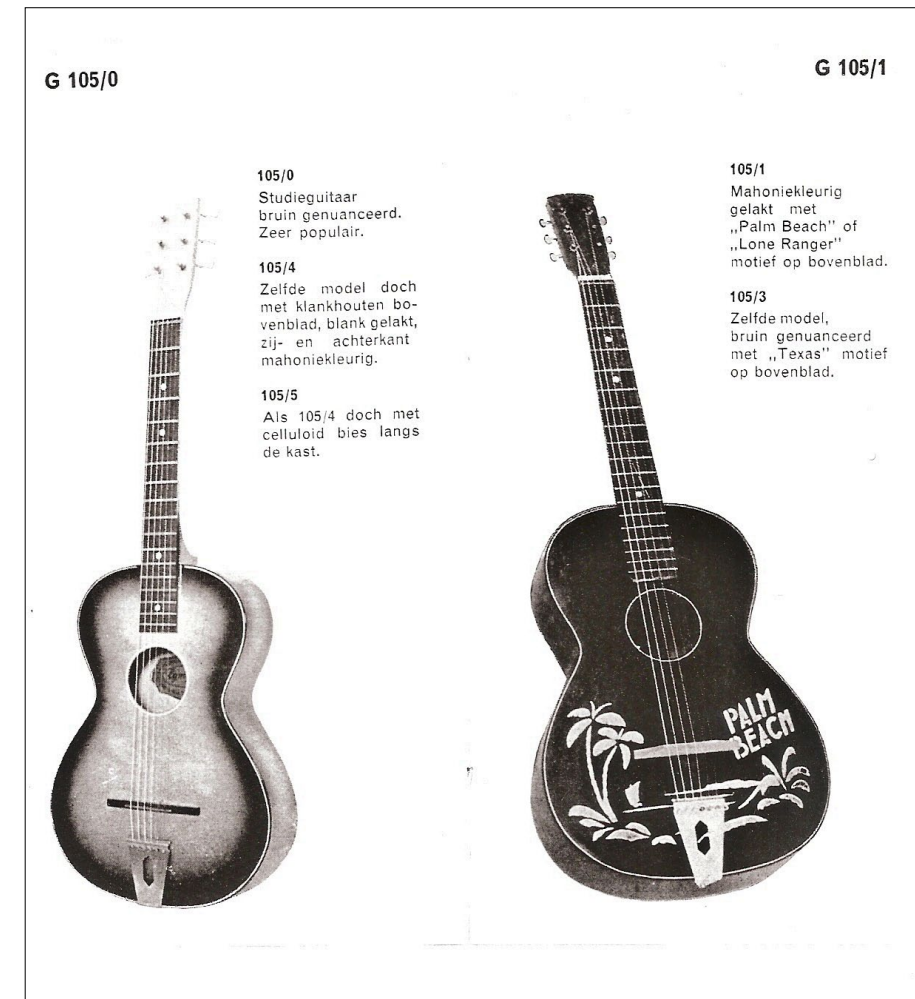
Musica, de instrumentenwinkel die na de oorlog was verhuisd naar de Hooghuisstraat, bleef bestaan tot 2002. Joep Egmond is ermee vergroeid; hij werd boven de winkel geboren en nam rond 1980 de leiding over van zijn vader Jaap. „Maar op een gegeven moment ging het niet meer. De grote ketens waren in opkomst en de marges werden te klein. Als individuele winkelier moet je grote voorraden financieren en dat betekende risico's. Ik was er eerlijk gezegd ook wel een beetje klaar mee. Ik heb op een gezonde manier afscheid kunnen nemen van de zaak, en daarna nog een internetwinkel geprobeerd, maar op een gegeven moment was het over. Toen heb ik van mijn schilderhobby mijn vak gemaakt. De Kunstacademie in Arendonk afgemaakt, en gewoon begonnen.”

Joep Egmond is inmiddels een gerenommeerd kunstschilder die regelmatig exposeert, een feit dat hij losjes toeschrijft aan het feit 'dat de Egmonds nu eenmaal creatieve mensen zijn'. „Het zit bij ons in de genen. We speelden thuis allemaal een instrument, we kregen les van opa. Mijn vader schilderde ook, mijn broer is striptekenaar.” Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan; Egmond werkt ook als veilingmeester voor de *online-veilingwebsite* Catawiki, waar hij de afdeling muziekinstrumenten heeft opgezet. „Mooi toch? Ik ben echt de allerlaatste Egmond die zich met de handel in muziekinstrumenten bezig houdt.”

Wat resteert, is nostalgie. Het merk Egmond is onlosmakelijk verbonden met de jaren vijftig en zestig, de tijd van rock-and-roll en beatmuziek. De rockers van toen zijn inmiddels kalende heren met een maatje meer, die

Piet, Jaap, Gerard en Dick Egmond (vlnr)

Egmond-brochure uit de jaren vijftig, met links de Toledo 105/0

de herinneringen aan hun verdwenen vetkuif levend houden met een oude gitaar aan de muur. „Er moeten nog duizenden Egmondjes op zolders liggen omdat de eigenaar er geen afscheid van kan nemen”, vermoedt Joep.

Het is dus geen wonder dat de belangstelling voor het merk groeit. In 2009 publiceerde verzamelaar Wim Markenhof het eerste boek over Egmond, en vorig jaar verscheen een turf van 512 pagina's, waar Egmond-vorser Cees Bakker zeven jaar aan heeft gewerkt. Het voorwoord van die Egmond-bijbel is geschreven door Queen-gitarist Brian May, óók al zo iemand met een Egmond-tic. May kreeg een Egmond op zijn zevende verjaardag in 1954, en heeft dat instrument rond 2002 volledig laten restaureren.

Joep Egmond is er blij mee. „Ik heb contact met May over de mogelijkheid om die gitaar als *limited edition* opnieuw te laten produceren. Zijn Toledo uit '54 is weer helemaal als nieuw, hoe mooi zou het zijn om dat instrument in een beperkte oplage weer op de markt te brengen? May is inmiddels gepromoveerd astrofysicus, hij heeft het dus nogal druk met andere dingen. Maar ik hou vol. Het idee is te leuk om te laten lopen.”

Musica, de instrumentenwinkel die na de oorlog verhuisde naar de Hooghuisstraat.

Brian May met zijn Toledo uit '54